



Sp. zn. 3655/2016/VOP/JŠ
Datum 27. února 2017

Vážený pan
Tomáš Dubský
starosta
Obecní úřad Vysočina
Dřevíkov 55
539 01 Hlinsko

Vážený pane starosto,

dovolte mi, abych Vás informoval o dalším průběhu šetření ve věci postupu Obecního úřadu Vysočina (dále také „obecní úřad“) v řízení o žádosti o prominutí místního poplatku za komunální odpad.

Nejprve bych Vám rád poděkoval za spolupráci a vstřícnost v rámci mého šetření. Uvítal jsem zejména Vaši snahu o nápravu postupu obecního úřadu (resp. zastupitelstva obce) při vyřizování žádosti o prominutí místního poplatku za komunální odpad.

Dovoluji si na tomto místě shrnout základní rámec svého šetření.

Podáním ze dne 8. června 2016 se na mě obrátila A. B., XXXXX, v záležitosti své matky, paní C. D. (dále jen „stěžovatelka“). V podání zpochybňovala především postup obecního úřadu v řízení o žádosti o prominutí poplatku za komunální odpad.

Stěžovatelce vznikla povinnost uhradit místní poplatek za komunální odpad z důvodu vlastnictví chaty (stavby určené k individuální rekreaci) na území obce Vysočina, ve které není nikdo hlášen k trvalému pobytu. Stěžovatelka s touto povinností dlouhodobě nesouhlasí, neboť podle svého tvrzení systém nakládání s odpadem obce Vysočina nevyužívá. Z technických důvodů totiž není možné, aby v chatové oblasti probíhal svoz odpadů. Sběrné nádoby na odpad obec Vysočina sice zavedla, ale tyto se nenacházejí v blízkosti chaty.

V dané věci nebylo sporu o tom, že stěžovatelce vznikla povinnost uhradit místní poplatek za komunální odpad. Obec Vysočina totiž zavedla místní poplatek za komunální odpad¹ na základě zákona o místních poplatcích, který za poplatníka označuje mimo jiné **každou fyzickou osobu, která má ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci**, byt nebo rodinný dům, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.²

1 V roce 2016 upravovala místní poplatek za komunální odpad obecně závazná vyhláška obce Vysočina č. 2/2015.

2 Ustanovení § 10b odst. 1 písm. b) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů:

„(1) Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů platí

b) fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba, a to ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu; má-li ke stavbě

Ode dne 29. října 2015 může obecní úřad na žádost poplatníka zcela nebo částečně prominout místní poplatek za komunální odpad.³ Novela zákona o místních poplatcích současně zakotvuje, že lze prominout i poplatek nebo jeho příslušenství vzniklé přede dnem účinnosti této novely.⁴ Stěžovatelka této možnosti využila a požádala o prominutí místního poplatku podáním ze dne 4. května 2016.

Obec na žádost reagovala přípisem podepsaným starostou obce, kterým stěžovatelku pouze vyrozuměla o tom, že její žádost zastupitelstvo obce zamítlo. Tento postup obce při rozhodování o žádosti o prominutí poplatku považuji za nepřipustný. Podáním žádosti o prominutí poplatku se totiž u obecního úřadu zahajuje řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí o žádosti, které musí obsahovat všechny náležitosti kladené na rozhodnutí v § 102 daňového řádu⁵.

Ustanovení § 16a zákona o místních poplatcích je zvláštní úpravou institutu prominutí daně (poplatku) oproti úpravě obsažené v § 259 daňového řádu. Vzhledem k tomu, že zákon o místních poplatcích neřeší beze zbytku procesní postup při rozhodování o snížení nebo prominutí poplatku, uplatní se na řízení o prominutí poplatků subsidiárně obecná úprava řízení o prominutí daně podle § 259 daňového řádu⁶. Toto ustanovení přitom výslovně zakotvuje jedinou výjimku, kdy není o žádosti o prominutí vydáváno rozhodnutí. Pouze pokud žadatel v opakované žádosti tvrdí totožné důvody jako v původní žádosti, správce daně (poplatku) žádost odloží, přičemž o tomto postupu vyrozumí žadatele o prominutí.

Pravomoc rozhodnout o žádosti o prominutí poplatku nenáleží zastupitelstvu obce. Zákon o místních poplatcích výslovně zakotvuje, že řízení o poplatcích vykonává obecní úřad.⁷ Správcem poplatku je tedy obecní úřad, který je věcně příslušný rovněž k rozhodování

určené k individuální rekreaci, bytu nebo rodinnému domu vlastnické právo více osob, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně.“

3 Ustanovení § 16a zákona o místních poplatcích:

„Obecní úřad může na žádost poplatníka z důvodu odstranění tvrdosti právního předpisu zcela nebo částečně prominout poplatek podle § 10b nebo jeho příslušenství, lze-li to s přihlédnutím k okolnostem daného případu ospravedlnit.“

4 Čl. II bod 2 zákona č. 266/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů:

„Ustanovení § 16a a 16b zákona č. 565/1990 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti ustanovení čl. I bodu 4 tohoto zákona, lze použít pro poplatek nebo jeho příslušenství vzniklé před tímto dnem.“

5 zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

6 Ustanovení § 259 daňového řádu:

„(1) Pokud zákon stanoví orgánu veřejné moci pravomoc zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně, lze tak učinit na základě žádosti daňového subjektu nebo z moci úřední.

(2) K prominutí daně i příslušenství daně může dojít od vzniku daňové povinnosti až do doby uplynutí lhůty pro placení daně, a to i poté, kdy došlo k její úhradě.

(3) Byla-li žádost o prominutí daně nebo příslušenství daně zamítnuta, lze novou žádost podat nejdříve po 60 dnech ode dne oznámení zamítavého rozhodnutí. V této nové žádosti je daňový subjekt povinen uvést jiné důvody než ty, které již obsahovala žádost původní, jinak bude nová žádost odložena. O odložení musí být žadatel vyrozuměn.

(4) Proti rozhodnutí ve věci prominutí daně nebo příslušenství daně nelze uplatnit opravné prostředky.“

7 Ustanovení § 14 odst. 3 zákona o místních poplatcích:

„(3) Řízení o poplatcích vykonává obecní úřad.“

o žádostech o prominutí místního poplatku za komunální odpad podle § 16a zákona o místních poplatcích. Dodávám, že jednou ze základních zásad správy daní (poplatků) je její neveřejnost.⁸ Projednáním žádosti stěžovatele na veřejném zasedání zastupitelstva obce by mohla být porušena neveřejnost poplatkového řízení.

Dodržení správného procesního postupu je důležité pro zachování práv poplatníka. Daňový řád vylučuje uplatnění opravných prostředků proti rozhodnutí ve věci prominutí daně (poplatku), což vede k závěru, že rozhodnutí o žádosti o prominutí daně (poplatku) je přímo napadnutelné správní žalobou. Pokud tedy správce poplatku o žádosti nevydá rozhodnutí, nemůže poplatník využít možnost podat správní žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. soudního řádu správního⁹. Totéž platí i pro možnost podání podnětu na nařízení přezkoumání rozhodnutí, neboť využití tohoto dozorčího prostředku je rovněž spojeno s předpokladem vydání rozhodnutí ze strany správce poplatku. **Nevydání rozhodnutí o žádosti o prominutí místního poplatku má tedy dopady zejména na možnosti procesní obrany poplatníka.**

Obecní úřad má rovněž povinnost do odůvodnění rozhodnutí o žádosti o prominutí poplatku promítnout svou správní úvahu, aby se měl poplatník možnost seznámit s úvahami, jakými se správce daně (poplatku) řídil. Otázkou promítnutí správního uvážení v rozhodnutí o žádosti o prominutí daně (poplatku) se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud. Již v souvislosti s právní úpravou obsaženou v zákoně o správě daní a poplatků¹⁰ dospěl k závěru, že z rozhodnutí správce daně (poplatku) musí být patrné, jakými úvahami se úřad řídil a o ně opřel svůj právní závěr (výrok rozhodnutí o žádosti o prominutí poplatku). Nejvyšší správní soud například v rozsudku sp. zn. 2 Afs 81/2015, ze dne 7. července 2015, uvedl, že: „[...] Nejvyšší správní soud již dříve opakovaně dospěl k závěru, že v důsledku rozhodování správce daně za uplatnění správního uvážení **musí být jeho rozhodnutí odůvodněna tak, aby bylo zřejmé, o jaké skutečnosti správní orgán opřel svůj právní závěr a proč považuje důvody žádosti o prominutí příslušenství daně za nepravdivé nebo vyvrácené. Jen v takovém případě má daňový subjekt možnost efektivní obrany svých práv, tj. možnost uplatnit žalobní body, které by mohly vyvrátit, popř. zpochybnit závěry rozhodujícího orgánu.**“¹¹

Nastíněná problematika byla předmětem jednání v rámci místního šetření uskutečněného dne 9. listopadu 2016 na Obecním úřadě Vysočina. V rámci tohoto jednání s pověřenými zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv jste přislíbil, že obecní úřad vydá rozhodnutí o žádosti o prominutí místního poplatku stěžovatelky, které bude obsahovat řádné odůvodnění. Z jednání rovněž vyplynulo, že obecní úřad si je vědom svého pochybení

8 Ustanovení § 9 odst. 1 daňového řádu:

„(1) Správa daní je neveřejná. Osoby zúčastněné na správě daní a úřední osoby jsou povinny za podmínek stanovených tímto nebo jiným zákonem zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti se správou daní dozvěděly.“

9 zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

10 zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném do 31. 12. 2010

11 Judikatura Nejvyššího správního soudu se týká především institutu prominutí daně dle § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Obecné závěry soudu týkající se prominutí daně jsou tak cenným vodítkem pro posuzování prominutí daně dle § 259 daňové řádu, resp. § 16a zákona o místních poplatcích.

a do budoucna bude v obdobných situacích postupovat v souladu s relevantní právní úpravou.

Následně dne 7. prosince 2016 jste mi poskytl kopii samotného rozhodnutí o žádosti o prominutí místního poplatku za komunální odpad.¹² Po jeho posouzení musím uvést, že rozhodnutí obsahuje veškeré zákonné náležitosti zakotvené v § 102 daňového řádu. **Z odůvodnění rozhodnutí je zřejmé, jaké důvody vedly obecní úřad k zamítnutí žádosti stěžovatelky o prominutí místního poplatku.** Tento postup obecního úřadu shledávám v souladu se zákonem.

Dospěl jsem proto k závěru, že Obecní úřad Vysočina přijal dostatečná opatření k nápravě, a rozhodl jsem se proto šetření uzavřít dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv¹³.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

12 rozhodnutí č. j. 385/16/OÚ, ze dne 21. 11. 2016

13 zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů